

در باره با او حرف بزن سکوت، گریه، رقص یا کلام

سلما رفیعی

ندارد، اما به محض ورود به خانه اش از ماری می هرارد. اماشایداین مار نیست که لیدیار اترسانده بلکه تنهایی است که موجب وحشت وی است. لیدیا از مار کو می خواهد جریان وحشت از مار را برای کسی بازگو نکند و اضافه می کند که خانواده اش بالین ترس او آشناستند. درست است. درواقع خانواده او وحشت وی از تنهایی را می شناسند. لیدیا شیفتۀ النیو است اما اگر یاماز کو همراه می شود تنهایه دلیل ترکشدنگی از جانب النیو و ترس از تنهایی است. هر چند که او در هتل پس از کشته شدن مار، به مار کو می گوید که می خواهد به تنهایی عادت کند اما ادامه ماجرا حاکی از نفع این قضیه است. لیدیا چنین توانی ندارد. تا آن جا که حتی از النیو به خاطر تنهایانش اش انتقام می کشد. سپردن خود بدست گاو و حشی و تا آن لحظه که پارچه سرخ را کثار می زند و راه گاورابر خود باز می کند و مرگ خود را باعث می شود، ممه نشان از این ضعف لیدیاست. امامرگ نهایی وی پس از مرحله کمانیز به این دلیل است. او می بیند چرا که هیچ کسی هیچ نوع از گفت و گو را با او آغاز نمی کند و او را تنها می گذارند. برای او شمع روشن می کنند. کثار تختش می آیند، اماز تنهایی اش نمی کاهمد. النیو نیز زمانی کثار تختش می آید.

من توان یکی از ایده‌های پازلوار الگودوار را شناخت. «تها راه غلبه بر موانع، گفت و گو در باره آن‌ها بر بیان کردن شان است.» مصاحبه گر تلویزیون نیز سعی می کند این سلله را به لیدیا بیاموزد و مار کو نیز آن را در جریان فیلم و همراهی با بنیتو می آموزد. گفت و گوی او با سینگ قبر بنیتو در پایان فیلم و أغمازکردن کلام با آیشیا در سکانس پایانی، همه حکایت این است که مردی که پیش از این فقط می گریست، حالا کلام را آموخته است.

۲) قصه‌زنی که گاو هارامی کشت و از هاره‌امی ترسید.
مار کو: چه کسی اسم تورالیدیا گذاشت؟
لیدیا: پدرم.

ابتدای آشنازی مان بالیدیادر یک برنامه تلویزیونی است. سیمای مشاهده شده ازو سیمای زنی نالمید و تنهاست، پس از آن او را در یک مسابقه گاو بازی می بینیم. او یک گاویاز است. پدرش نیز نیزه زن مسابقات گاویازی بوده و چون دلش می خواسته لیدیا نیز گاویاز شود، این نام را برای او انتخاب کرده است. در مسابقه گاویازی لیدیار در حال جنگیدن می بینیم. او به هیچ وجه از این حیوان و حشی و عظیم العجمه که خوش لباسش را نیز آنده است ترسی

۱) آموختن کلام به مردی که بیش تراز سخن گفتن گریستن را آموخته است.

دوزن خسته و خواب زده بروی صحنۀ می آیند. مردی اندوهگین مانع افتادن آن‌ها بر زمین و آسیب دیدن شان می شود. مار کو و بنیتو در حال تماسای تاثر هستند. مار کو می گردید. این صحنه اندیشه‌ای فیلم است. در سکانس پایانی فیلم نیز شاهد نمایشی حزن انگیز هستیم. اما این بار مار کو نمی گرید.

شاید عصارة فیلم با او حرف بزن نیز همین است. آموختن کلام به مردی که به نظر می رسد هنوز در مرحله نوزادی از دوران تکاملش به سر می برد و برای بیان احساساتش کاری جز گریستن نمی داند و بنیتو کسی است که به او کلام را می آموزد. بنیتو با آن همه خصلت‌های زنانه (سوزن دوزی، پرستاری، گریم، آرایش گری) به نوعی والد / مادر می ماند که مار کو را آرام آرام وارد مرحله گفت و گو و کلام می کند. هر چند که در این روند یعنی آموختن کلام به مار کو نیز تصادی نهفته است، مار کو خود نویسنده است و به حسب حرفه‌اش کلام را می شناسد و با آن تفکر خود را بیان می کنند. پس بنابراین نایاب نیازی باشد که دیگری به او کلام را بیاموزد. اما در همینجا

و بنینو مرگ مغزی شده‌ها را به هواخوری آورده بودند،
به جای شیلدن این سخن از لیدیا که چند ملتی از زمانی که
شاخ خورده‌ام می‌گذرد، می‌شنید که لیدیا می‌گفت: چه قدر
تنه‌اش هستم، اما در کل فیلم صدای تنه‌ای یکی از دیگران
پلنلتر است: بنینو، اوست که در مرحله‌اول این گفت و گوها
ربا مادرش آغاز کرده و در مرحله دوم با آشیانه در آنها
با مارکو، او در زندان از میل به آغوش کشیدن مارکو
می‌گوید و با توجه به این که از چندی پیش گفت و گوی
غیرفیزیکی را با او آغاز کرده است، بمنظور می‌رسد که
بخواهد به گفت و گوی دیگری نیز با مارکو برسد. او در
نامه خود کشی اش برای مارکو می‌نویسد که تا این اندازه
مرموز نباشد و پس از مرگش اوراد را باید. این مستله از
سلامیق جهان شخصی خود آلمودوار نیز می‌آید.
علاوه‌های شخصی وی که شاید گفت و گوی این دو مرد
با یکدیگر را بهترین نوع گفت و گو درک دیگری بداند.

٥) تقدیر - امید - معجزہ۔

تَعْلِيم

سرنوشت و تقدیر ایده گریز پذیر فیلم های المودوار است. تقدیر، آشیانی فراری از بنیو را تبدیل به بیمار وی و مشعوق او می سازد و از طریق خود کشی لیدیا، مارکو را به بیمارستانی می کشاند که آشیانی در آن بستری است و بنینو بیمار وی است. باز شاید از سر حاده و سرنوشت است که مارکو و بنینو در تئاتر کنار یکدیگر هستند و بنینو متوجه مردی می شود که برای بیان احساساتش می گرید. لیدیا کابوایز است، چون سرنوشت او را به چنین راهی هدایت کرده است و مارکو و بنینو تبدیل به دوستانی آن چنان نزدیک می شوند که حتی مارکو پس از زندانی شدن و مرگ بنینو در جانه وی جایگزین می شود. شاید بتوان این گونه تصور کرد که همه فیلم و اتفاقاتی که در آن می گذرد همه مسیری است که منتهی به زیستن دوگانه

آلیشیا به مانند سینمای صامت که تنها بیان کامل‌لش فرم است و به مانند قیاپل اولیه یا پریمیتو که بیان کامل شان در وسیع و مناسک آیینی است با جهان روپروری شود او تنها در وقت است که به بیان کاملی از خود می‌رسد، وی هنوز مرحله سخن گفتن و حتی پیش از آن گویستن را آغاز نکرده است.

الیشیا و مارکومی شود. انگار سرنوشت، تمام این مهره‌ها و حادث جاری در آن میان رادر کار هم چیده تابه چنین تقصیه‌ای منجر شود و یا شاید با امدن مارکوب به آن خانه روپروری باشگاه و قص خیال کیم سرنوشت می‌خواهد دنباله تذکر از شود و این بار مارکو است که جا پای بینی می‌گذارد تا به تماسای زنی و سرنوشتی بشنید و انگار سرنوشت همان است که در تئاتر ابتدای فیلم دیدیم. تقدیر مردم غمگین است که مانع افتادن زنان خوابزده و خسته بر زمین می‌شود.

اميل

اما امیدوارترین کاراکتر سرتاسر فیلم بینتو است. او هر

کامالش فرم است و به مانند قیابلی او لیه یا پریمیتویو که بیان
کامل شان در رقص و مناسک آیینی است با جهان رویه رو
می شود. او تتها در رقص است که به بیان کاملی از خود
می شود. وی هنوز مرحله سخن گفتن و حتی پیش از آن
گریستن را آغاز نکرده است. بدین لحظات او از مارکو نیز
چند قدم دورتر از تمدن و گفت و گو ایستاده است. تها
انسانی که تایش از مرگ مغزی آلبیشیما می تواند او را در یابد
معلم رقص است. اما پس از مرحله کما و چهار سال زیستن
تحت سلطنت بنیتو و دریافت گفت و گوهای وی و آن همه
حکایت ماساز بالکل و آرایش و آمیختن نهایی بنینو باوی،
انگار قدم به عرصه درک جهان دیگر انسان هایزی می گذارد.
او نیزه مانند مارکو در پایان فیلم شروع به سخن گفتن کرده
است. انگار این فیلم نه تنها حکایت مردمی است که به جای
سخن گفتن می گرید، بلکه حکایت دختری نیز هست که
به جای سخن گفتن رقصیدن را موخره است.

۴) گفت و گو با او - از مدخل روح و تن - این آغاز زیستن دوباره است.

آموده اوار در فیلمش دو نوع گفت و گو را پیشنهاد می کند و آن را راز بازیابیش می داند. اول، گفت و گو با روح. دوم، گفت و گو با تن. پیش نیز در دو مرحله با آیشیا زید کمارفته وارد گفت و گو می شود. او ابتدا با آیشیا از دیده ها و شنیده های خود آیشیا می ایند و ثانیا کارهای هستند که آیشیا به عمل مقیم بودن بربروی تخت بیمارستان نمی تواند دست به انجام آن بازند. بنابراین پیشتر طرف صحبت خوبی برای آیشیا است. او از جهانی برای آیشیاروایت می کند که حاصل دلستگی های روح خود آیشیاست و بدین ترتیب مرحله اول گفت و گو یعنی گفت و گو با روح تو سط او و معلم رقص حمایت و تکمیل می شود. این مرحله آغازین است، اگر این گفت و گو به نهایت خود نرسد شاید مرحله دوم یعنی گفت و گو با تن نیز آغاز نشود. اما در

امانه ته او را از تهایی در نمی آورد بلکه تبدیل به عفونتی می شود که پس از چند ماه مرگ لیدیا را به دنبال دارد. مرگ لیدیا در انتها نه مرگ کسی که لا بیان از مغرض آسیب دیده، بلکه هرگ زنی است که دیگران او را تنها گذاشته اند.

۳) قصه دختری که رو به روی پنجره‌ای می‌رقصد.

انگار که هیچ عکس العملی از آیشیا سر نمی‌زند. نه سخن گفتشی نه خنده‌ای و نه حتی مثل تمام آدم‌های دیگر فیلم هم که شده، بکبار گرسین. او گاهی لبخندی به غایت سرد می‌زند و اما اغلب می‌رقصد. تهاروش او منشاءه است و رقصیدن. او در هنرستانی روپرتوی خانه بینو تمرين رقص می‌کند و بینو با مشاهده هر روزه اور در حال رقصیدن، عاشقش می‌شود. آیشیا روزی در گفت و گوی کوئناهی که بابینو برای پیدا شدن کیف پوش می‌کند به او می‌گوید که به تازگی علاقه‌داش را به قیلهم‌های صامت کشف کرده است و به راستی که خودش هم نمونه کاملی از یک انسان صامت است. از هنری چنین نرم (رقص) (بعید) به نظر می‌آید که انسانی به سردى آیشیا را پیدا آورد اما بدلید آمده است. آیشیا به مانند سینمای صامت که تهایان

سو، قصد قرار می‌دهد و کشیش هایش به زنان محلی تجاوز می‌کنند. بنابراین در آن میانه راهی برای امید نیست. آنینه مدتی بعد از خودکشی لدیامی آید که در کتابش باشد، اما او مدت زمان ماندن خود را در کتاب لدیمای به کمار فته تها نا لحظه حیات وی برمی‌شمارد. او آمده است تا آخرین لحظه‌های تهیی این محضن نامیدار پر کند، این‌که اورا به زندگی بازگرداند و یا امیدی به حیات دوباره او داشته باشد. باز در همان کتاب تهیی می‌نمود که ایس از پرسانی غریب زندگان در برابر محضن سخن می‌گوید و روابت می‌کند که زندگان در کتاب تهیی دم مرگ روایت می‌کند که آن‌جهه در گذشته گاهی به فرد محضن آرامش و ذلگی و ضعف در سخن گفتن می‌شوند که این تجربه تله‌خی برای محضن است. به نظر او این تجربه برای محضن این چنین است که در حالی که هنوز تمردانه مطروح می‌شوند، عین همین تجربه برای لدیام رخ می‌دهد. مارکو دیگر اندام اورایه جانسی آورده و آنیتو نیز که دسته‌های اورا در دست گرفته، آن‌قدر تو ایشان را شاید خواستار نیست که زندگی را به لدیما بازگرداند. اما اتفاق آلیشیا فارغ از هر گونه شمايل و شمع، آن‌قدر از چیزات و زندگی و امید لبریز است که آلیشیا را مجبور به بازگشایی می‌کند. هر چند که این بازگشایی ناشی از آمیزش بینیو است، اما فیلم از این آیده به دور نیست که در اتفاق و جایی که لبریز از حیات و امید است بی‌شک امر خارق العاده به تحقق خواهد پیوست. اطراف ایشان را از او دور شده‌اند و منتظر تماسی هستند تا مرگ را به آن‌ها اطلاع دهد، اما در پیرامون آلیشیا کسی در فکر مرگ و یا ترک وی نیست. برای آن‌ها آلیشیا زندگ است و تنها اتفاق رخ داده اند که تغییر در نحوه نشستن، شنیدن، غذاخورد و نگریستن آلیشیاست.

(۷) بینیو، جانی است یا معجزه‌گر؟

بی‌شک علم روانپژوهیکی بینیو را یک جنون‌زده خواهد پندشت. او یک بیمار سایکوتیک است و تمام علائم یک روانپژوه را در خود دارد. فقدان واقعیت‌ستجی به همراهی هذیان و توهمندی، از برجسته‌ترین صورت‌های

می‌شود، نه رخدادی از سمت ماوراء، بلکه در نتیجه عملی از میان اعمال خود انسان هاست. هر چند که معجزه‌فرخ داده با اعاریف و کهن‌الگوهای مادریاب معجزه‌سازگار نیست، اما ایده‌آل‌مودوار نیز همین است که معجزات نه به معنای خرق عادات طبیعی جهان و اتصال کامل آنان با جهان متافیزیکی است، بلکه حاصل تغییری بسیار کوچک در اعمال حاری در زندگی ماست.

۶) آلیشیا زندگی می‌ماند و لدیمای میرد؟

نوربرت ایاس در کتاب تهیی دم مرگ روایت می‌کند که آن‌جهه در گذشته گاهی به فرد محضن آرامش و ذلگی می‌بخشید حضور اطرافیان بود. ولی این‌آرمه نگرش آنان بستگی داشت.

«آلیشیا به خواهی کوتاه رفته است. او به‌زودی بیدار خواهد شد. ناید گذاشت خواب زندگی او را از جهان پیرامونش عقب بیندازد.» این چکیده اعتقدات اطراف ایشان آلیشیاست. ایاس حق دارد. همه‌چیز به نگرش آدم‌های اطراف فرد محضن پستگی دارد. در کتاب آلیشیا انسان‌هایی قرار دارند که هیچ‌کدام او را مرده نپنداشته‌اند و حتی بی‌توجه به عدم شناختی و بیادارک وی، اتفاقات و رخدادهای جهان را برایش تعریف می‌کنند. حتی پدر آلیشیا که در کتاب تخت وی حضور فیزیکی ندارد، حمایت خود را آن‌گونه اشکار ساخته است که پرستارهای تمام وقتی برای مراقبت از دخترش استخدام کرده است تا حتی کوچک‌ترین علاحتی از حیات را گزارش کنند. در اطراف آلیشیا کسی امیدش را به زندگی از دست نداده است. اما در پیرامون لدیما به جز انسان نومید. چیزی یافت نمی‌شود. اطراف ایشان او کسانی هستند که حتی اگر شمعی روشن می‌کنند و یا شمايلی مذهبی کتاب تغشش می‌گذارند هیچ‌کدام ایمان و امیدی به بازگشایی یک انسان نیمزنده ندارند. درواقع آن‌هایه آن مذهبی که بدان متصل شده‌اند تا به واسطه آن‌ها بازگشایش شود نیز اعتقدای ندارند. مذهبی که بهزعم آن‌ها مبلغین مذهبی اش را همیش را مورد

روز پشت پنجره‌اش می‌ایستد و رقصیدن آلیشیا را تماشا می‌کند و هیچ‌گاه امیدش را برای به دست آوردن او را دست نمی‌دهد. درنهایت نیز او آلیشیا را به همان شیوه‌ای که دوست می‌دارد به دست می‌آورد. یعنی کسی که پرستاری اش کند. هر چند که بینتو در نگاه جهان اطراف یک انسان جنون‌زده و روانپژوه است که در جهان خیالی اش زندگی می‌کند، اما شاید می‌باشد راز ادامه بقارا از دهان او شنید. بینتو حتی در لحظه‌ای که خودکشی می‌کند به هیچ‌وجه نو مید نیست و مرگ را صرف‌فرازی برای رسیدن به آلیشیا می‌داند. و هر چند تصویر مرگ در سینمای آلمودوار به هیچ‌وجه تصویری نومیدانه نیست، یعنی او مرگ را خالی از سوگ و ماتم حاری در حواسش آن به تصویر می‌کشد، اما باز او فیلمش را با مرگ بینتو به پایان نمی‌برد و فیلم در لحظه‌ای به پایان می‌رسد که خود آغاز زندگی‌ای دیگر و خیالی دویاره است. اما بازدید توجه کرد که در چهره امید در فیلم آلمودوار نیز اندوهی نهفته است. چه معلم رقص که انسانی امیدوار است و چه بینتو هر دو در چهره خود غم و اندوهی دیرینه را حمل می‌کنند. اینگار امید نه حاصل خوشی‌های ما، بلکه حاصل رخدادهای ماست.

معجزه

پرستار رزا؛ من به معجزه اعتقدای ندارم.
بینتو؛ تو یکی بهتره داشته باشی.

پرستار رزا؛ چرا من؟

بینتو؛ چون به این نیاز داری.

پرستار رزا عاشق بینتوست. بینتو این را می‌داند و بین دلیل که رسیدن پرستار رزا را به خودش تقریباً غیر عملی می‌داند، به او می‌گوید که به معجزه نیاز دارد. تنها یک معجزه می‌تواند بینتو را متعلق به را کند. اما بینتو معجزه را تغییری کوچک بر می‌شمارد که در دل جریان زندگی نهفته است. برای او معجزه شاخه‌ای از مذهب و ماوراء نیست، بلکه امری محق و طبیعی در چرخه حیات آدمیان است. بدین سان آن معجزه‌ای که منجر به بازگشایی آلیشیا

۹) مؤخره: سینما چگونه ناطق شد؟

در کلاس رقص، آیشیا به همراه دیگران سرگرم تمرین هستند و پیاوی نیز آنها را همراهی می‌کند. وجود پیاو در گوشة کلاس رقص و اجرای آن حرکات بدون کلام، به برده سینمای صامت من ماند که پیاستن نیز همزمان جریان فیلم را دنبال می‌کند. این اولین نشان گان از رویکرد به تاریخ سینما در فیلم آلمودوار است. پس از آن مابا آیشیا رویه رو هستیم که به تازگی علاقه‌ماش را به سینمای صامت کشف کرده و مسیر حرکت زندگی اش به سینمای صامت می‌ماند. سینمایی که تا چند دهه به رونق خود ادامه می‌دهد و یک دفعه وارد مرحله رکود و کاممی شود (مثل زبان‌های سینگین شرکت‌های مانند برادران ولازنکوپس از آن با آمدن صدایات خود را تجدید می‌کند) (کمپانی وارنر تو است با همان به کارگری صدا به جرگه شرکت‌های بزرگ پیوندد) بی‌شک اما صدا همان بینتو است. او که ابتدای فیلم مرتبت در حال حرفزدن است به گونه‌ای که خیال می‌کنیم او لحظه‌ای دست از سخن گفتن برخواهد داشت. آمیزش وی با آیشیانیز به لحظه‌ای می‌ماند که حاشیه صوتی بر تن فیلم صامت می‌سازد. برسون در توضیح ایجاد سینمای خود می‌گوید ما نه از راه افروزدن بلکه از راه کاستن می‌آفرینیم و این شاید به نوعی به بعضی تجربیات آلمودوار نیز شبیه است. اما در این میانه پرسشی هم به میان می‌آید و آن این که آلمودوار گاهی با ایجاد صدای خود را روایت نکرده است، بلکه تها عنصری دیگر به نام صدا به آن افزووده شده است. آیشیا و مارکو همان آدم‌ها هستند با این تفاوت که سخن گفتن را اغذار کردند. از نشانه‌های دیگر برای این رویکرد به تاریخ سینما، تاثر ایندی‌لای فیلم است که تها حرکت و موسیقی است و در مقابل تاثیر، رقص انتهای فیلم است که به مانند «واز خوان جاز» (اولین فیلم ناطق) کسی در آن لب به کلام گشوده است. درنهایت شاید بتوان گفت که این فیلم نه تنها آموختن کلام به انسان‌ها بیش است که به جای سخن گفتن روشی بیانی دیگری دارند، بلکه آموختن کلام به سینمایی نیز هست که تا پیش از این لب فرو بسته بود. ▶

من طلبیدار توان دارد روایت را تصویر کنند آن گونه که فیلمساز یا هنرمندی مویه مو به تصویر می‌کشد؟ گاهی چنین اتفاق در حین تماسای اثری هنری رخ می‌دهد. آلمودوار نیز چنین شرایطی را پدید می‌آورد. او گاهی روایت کامل تصویری یک واقعه را حذف می‌کند و تهابا نشان دادن اینسترنی کوتاه از یکی از قسمت‌های آن واقعه و یا با اضافه شدن چند دیالوگ کوتاه حکایتی یاروایی را به طور کامل بیان می‌کند، اما تکمیل آن نه به وسیله تصاویر بلکه به باری ذهن ما صدورت می‌گیرد. به ظرف می‌رسد این تجربه کمک خوبی برای جلوگیری از انفعال ذهن است یا ایجاد مرحله‌ای که در آن هر تماساگری تجربه‌ جداگانه‌ای در ذهن خود داشته باشد. آن گاه ما با تصاویر متعددی رویه رو خواهیم بود. آلمودوار نیز در صحنه فرار بینواز زندان یا خودکشی او با استفاده از چند اینسترن بسته کوتاه و یا با روابط چند دیالوگ از زخم خوردن النینو و در جاهای متعدد دیگر با اکتفا به تصاویر یا دیالوگ‌های کوتاه به چنین تجربه‌ای دست زده است. او در واقع با مینیمال کردن و قایع و روایت، نقش ذهن را در تماسای فیلم فعال تر می‌سازد. برسون در توضیح ایجاد سینمای خود می‌گوید ما نه از راه افروزدن بلکه از راه کاستن می‌آفرینیم و این شاید به نوعی به بعضی تجربیات آلمودوار نیز شبیه است. اما در این میانه پرسشی هم به میان می‌آید و آن این که آلمودوار گاهی با ایجاد صدای خود را روایت می‌کند، پس چرا لحظاتی پر گویی می‌کند و با آمدن میان نویس‌ها و معرفی شخصیت‌ها توضیح اضافی می‌دهد. با توجه به این که در سینمای اکتون جهان شاهد فیلم‌های متعددی بازمان‌های درهم شکسته روایت‌های پازل گونه هستیم پس چرا آلمودوار تجربه‌ماش را با محافظه‌کاری و یا بندبودن به اصول کلاسیک قصه‌گویی انجام می‌دهد؟ هر چند که در نگاه دیگر و بادیگاهی دیگر می‌توان این میان نویس‌ها را فانتزی سینمای وی و رنگ ویژه و شخصی متعلق به خود را معرفی غمگین امیدی دوباره بخشد.

۸) نگرشی به روایت تصویر در ذهن.

آیامی توان لحظاتی به ذهن اجاره داد تا آن گونه که خود